

# UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasi Udruženja Jugoslov. Učiteljstva — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

**Uredništvo Učiteljskega Tovariša  
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.**

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljate je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Za neorganizirane 30.— Din, za naročnike v inozemstvu 40.— Din letno. Posamezna številka po 1.— Din.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 75 para za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštne še 25 Din.

Telefon uredništva  
štev. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat 75 para za nadaljnja uvrščenja primeren popust. Oznanila sprejema upravništvo lista.

Članstvo ljubljanskega Poverjeništva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

**Upravništvo Učiteljskega Tovariša  
v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6./I.**

Poštni čekovni ura št. 11.197.

Reklamacije so proste poštne.

## Potreba nove orijentacije javnega dela.

### K obletnici Korotana.

Politično, socialno in idejno nosi doba ki jo preživljamo, vse znake prehodnega značaja. Na mejniku novega veka se nahajamo, ki pomeni prelom s stoletnimi tradicijami, uredbami in nazori. Sedanja generacija morda sploh ne bo usojeno priti do mirnega, ustaljenega življenja.

To je doba permanentnih kriz, boja med starim in novim **doba nove idejne orientacije.**

Baš s tega vidika nas ne sme plašiti idejni in socialni kaos v katerem živimo in tudi ne ekstremni izrodki in izrastki sodobnega političnega socialnega in gospodarskega življenja. Razkroj starih, preživelih idej in družabnih uredb se ni vršil brez silnih socialnih pretresljajev in tudi ne brez škode za etično in duševno kulturo prizadetih narodov. Znaki dedence ki se opotajajo v tem oziru tudi v našem narodu, nas ne smejo navdajati s skepsjo, da bi začeli dvomiti o svoji bodočnosti kot narod in država.

Sedanj dekadenci bo sledil razvoj navzgor, zakaj življenske sile našega naroda so še neizrabljene, sveže: kot političen in kulturni narod smo šele začeli živeti in neoprecenljive važnosti je, da smo se iznebili političnih in gospodarskih okov, ki so do poma Avstrije ovirale naš razvoj. Političnemu in gospodarskemu suženjstvu adevkatna je bila odvisnost našega idejnega življenja od Nemcev. Ta odvisnost se je sploh zcalila v našem javnem življenju. Dunaj nas je obvladal politično in duševno.

Naše politično življenje je bil veren posnetek nemških političnih razmer. Mi kot narod še nismo našli sebe! Naše politične in stanovske ideologije niso bile v nobeni kavzalni zvezi z našimi življenjskimi vprašanji kot narod. V politiki so se izčrpale vse naše sile v boju med klerikalizmom in liberalizmom, zgrajenem na ideologijah, ki so našim življenjskim interesom povsem tuje in so nas silno ovirale v spoznavanju naših življenjskih pogojev in nalog ter nas slabile v našem eksistenčnem boju kot narod.

Učiteljstvo je sledilo kar je povsem naravno, drugi inteligenci — bilo je kri iste krvi. Zato se ni moglo priboriti do one pozicije v narodu, ki mu gre po važnosti stanu. **Nedostajalo je idejne sile, ki bi bila dala vsemu učiteljskemu delu zanos in produktivno smer, ki bi bila vse njegove sile zenotila in zenotenim potencirala ter postavila vse delo v službo ene velike ideje vodnice.**

Starejša generacija učiteljstva je lahko za zgled mlajši glede vestnosti in strokovne izobraženosti, a kljub temu šola ni bila to kar bi morala biti: kos narodovega življenja organsko zvezana z vsem žitjem in bitjem naroda, stoeča v službi velike ideje narodne osvoboje in samostojnosti. To niti ni mogla biti kajti avstrijska šola ni imela naloge vzgajati mladino v narodnem duhu in učiteljstvo je imelo vse prei kot svobodne roke pri vzgoji.

Spone so padle, ovire so odstranjene, svobodna nam je pot za razmah — v tem tiči velikanski pomen politične svobode. Naša naloga je danes, da napravimo iz naše šole to, kar je njena naravna naloga: žarišče vsega narodnega duševnega živ-

ljenja, vzgojevališče novega zaroda, usposobljenega za velike naloge bodočnosti.

Ali naj čakamo, da pride impuls od drugod? **Zakaj ne bi učiteljstvo prednjalo v poimovanju novih nalog, novega položaja, nučnosti nove idejne orientacije naroda!** Kar človeka usposablja za spoznavanje življenjskih potreb naroda, narodu imanentnih pogojev napredka, novih pozitivnih smernic dela ter ustvarjajočih idej — to je, bolj kot vse drugo, iskrena, nesebična ljubezen do naroda, praktično človekoljubno delo v neposrednem stiku z narodom ter za notranjo duševno poglubitvev in dozoritev novih spoznanj prepočetni mir. Bolj kot vse drugo, ker za apostolsko zvanje nas ne kvalificira ne akademska izobrazba ne pečanje z dnevnopolitiko.

V samotni vasi so dozorele tudi tukaj podane misli.

**Iz sedanje moralne in politične razdrapanosti more narod le rešiti velika ideja vodnica, sposobna da ujedinenje naroda na zunaj izvede iz notranje enotnosti in discipliniranosti, da bo politično ujedinenje baziralo na idejni konsolidaciji naroda.**

Nikdar in nikoli ni bil kak narod sposoben za velike čine, ako ga ni vodila misel, ki je po svoji enostavnosti in preprostosti bila razumljiva vsem in zato tudi sposobna, da zbudi in združi vse narodove tvorne sile in jih udejstvi v smeri na gotov cilj.

Vi vsi, ki ste imeli priliko aktivno sodelovati pri plebiscitnem delu, ste spoznali sugestivni vpliv ideje na maso ako ima ta ideja svoje vnete apostole in stoji inteligenca sklenjena v njeni službi. Spoznali ste moč idejne sugestije na naši in nasproti strani; psiha koroškega Slovenca se je temeljito izpremenila prei mirni in pasivni Korošec je bil najaktivnejši del naroda. Brez dvoma bi bil narod na Koroškem, ako se mu da prilika za razmah in se mu dajo voditelji, danes bolj sposoben za velike čine.

Ali smo si svesti, kaj bi učiteljstvo lahko storilo ako bi, kakor za plebiscit na Koroškem, postalo nositelji ene velike ideje, ako bi solidarno z drugo inteligenco posvetilo vse sile dosegi enega cilja. V koncentraciji dela na en cilj, se uspeh dela vsakega posameznika stopnjuje in postoteri. Najinteligentnejši in najpožrtvovalnejši delavec za narodov napredek pride prei ali slei do spoznanja svoje onemoglosti napram razdirajočim silam, ker se čuti osamljenega, ker drugi sproti rušijo, kar on gradi. **Najskromnejši rodoljub pa lahko doseže čudeže, ako se uvrsti kot discipliniran član disciplinirane armade narodnih delavcev skupni veliki nalogi.** Ni nam treba čakati Mesije, ki bi nam oznanjal to idejo: životvorne ideje niso produkt in iznaidba razglabljaljočega duha, one se poraiaio iz dejansko delujočih sil razmer, so izraz tega, po čemer narod nezavestno teži. Intuitiven duh da tej nezavestni težnji miselni izraz.

**Naš narod se nahaja v položaju, ki mu imperativno določa bližnjo življensko nalogo in cilj. Svojo državo imamo a v nas še ni državljanske zavesti, politične svobode ne znamo ceniti, država se nahaja v težavah, njen ugled v svetu ni baš**

velik, kljub naravnemu bogastvu naše zemlje je v nas mnogo bede, narod, politično nazrel, needin, je hvaležen objekt demagoštva eksploatira ga židovski kapital in koncem koncev kar nas najbolj peče: znaten, morda najboljši del naroda je politično zasuznjen in biser slovenske zemlje, naš Korotan in slovensko Primorje, za večino od nas ožia domovina, je danes eldorado nemškega in italijanskega šovinizma.

Nismo bili vredni tega bisera. Ko bi bili kot narod zrelejši, zavednejši — Koroška bi bila naša brez boja! Kar smo zagrešili, ko smo se med seboj prerekali po receptu naših nasprotnikov in zanemarjali narodno vzgojo širših mas — kakor jo še danes zanemarjamo — posledice tega nosijo naši neodrešeni bratje in njih trpljenje je neprestan opomin za nas, da se oddolžimo napram nim in popravimo, kar smo v preteklosti zamudili.

Iz sedanje mizerije moramo najti pot navzgor! Kot narod se hočemo brez ozira na politične meje na temelju jezikovne in plemenske enotnosti stvoriti v kulturno enoto imajoč pri tem vedno pred očmi veliki cilj političnega ujedinenja. Svoje sile hočemo iaciti, da nas najde veliki zgodovinski trenotek pripravljene in silne. Na temelju lastne države hočemo kot narod v svobodnem razmahu svojih sil tekmovati z drugimi kulturnimi narodi, izvršiti zgodovinsko svojo nalogo in si priboriti častno mesto v družbi narodov. Hočemo ustvariti državo jako na znotraj in ugledno na zunaj. Hočemo imeti domovino veliko in srečno, svobodno in ljubljeno!

To je vsebina naše narodne misli, dovolj velika, da nas vse združi v požrtvovalnem delu za njeno uresničenje.

Sanjali smo o veliki ugledni, bogati Jugoslaviji. Realnost jo nam kaže v drugi luči. Razočarani smo in iščemo vzrokov, a najmanj tam kjer bi jih morali iskati najprei — pri sebi. Država ne more rasti in napredovati, ako ne raste in napreduje narod. A narod — smo mi!

Veliki hočemo postati kot narod in država!

**Treba bo revizije vseh idejnih temeljev našega javnega življenja.** Ni dovolj, da se zavedamo svojih slabosti, iasno nam mora tudi postati, kako se jih pri korenini lotimo in jih odpravimo. Destrutivne sile razjedajo naš narodni organizem. Nemoralnost, kužne bolezni alkoholizem delarnost, zapravljivost izpodkopavaio narodu zdravje in nam odpirajo žalostne perspektive za bodočnost. Onemogli stojimo nasproti posameznemu zlu in naš boj ostane brezuspešen, dokler se ne zavemo skupnega izvora vsega zla in ne začnemo z zdravljenjem pri korenini.

Narodno čuvstvanje se mora v posamezniku spremeniti v zavest odgovornosti za vse lastno delovanje in nehanje napram narodu, kot celoti. Ni narodovega napredka brez napredka posameznika! Z delom začnimo pri sebi! Kdor svoje sile zapravlja, zapravlja narodove, je narodov škodljivec. Kdor raste duševno in moralno, skrbi tudi za rast naroda. Niti najmanjše naše dejanje ne ostane brez sledu v narodu. In tega sledu — bodi dober, bodi slab — ne izbrišejo niti stoletja.

V presojo tega kar je narodu v korist ali škodo, **treba etičnih pravcev.**

Ako hočemo ustvariti ono notranjo strnjenost in enodušnost naroda, ono absolutno disciplino ki edina da narodu potrebno odporno silo napram razkrajajočim elementom, je treba poleg impulza, ki ga daje narodna ideja, skupnega etičnega temelja za vse javno življenje, etičnih pravcev od vsakogar priznanih ki imajo svoj skupen izvor in sankcijo in ki jim absolutno podreiamo vse individualne težnje. Kje jih iščemo: pri Budhi, Konfuciju, pri kakem modernem filozofu? **Na vsak z resnobo premišlja o tem vprašanju in odgovor ne bo pretežak.**

**Brez enotne, za ves narod avtorativne etične podlage vsemu javnemu življenju, ni mogoče skupnega smotrenega delovanja vseh vzgojnih činiteljev. Brez tega pa ni upanja na ozdravljenje in preiranje naroda v smislu našega skupnega ideala.** Če gre delovanje enega vzgojnega činitelja v divergentni smeri z drugim, če eden ruši kar drugi gradi — potem ne pričakujmo notranje rasti in lepše bodočnosti naroda.

Cerkev in šola sta danes v mnogem oziru antipoda — in to se mnogim zdi povsem naravno — pa ni naravno.

**Kar vzgojne činitelje in ves narod najbolj razdvaja to je politično strankarstvo.** Politične stranke so nujen produkt socialne diferenciacije naroda. Obstojele bodo, dotlej nimamo popolnejšega instrumenta in posredovalca za uveljavljenje ljudske volje v zakonodaji in vladi. Vendar ima vsak od nas občutek, da naš parlamentarizem svoji nalogi ni kos. Nekaj ne more biti v redu. Deistvo je, da je v zakonodaji naš parlament popolnoma brezploden. Deistvo je nadalje, da strankarstvo zastuplja vse naše javno življenje. Kje so vzroki?

Politične stranke si stavijo naloge, ki jim, po njih bistvu, ne pritičejo. Politična strankarska načela so merodajna za ločitev duhov v vsem našem kulturnem in duševnem življenju: v politični areni se bije boi za svetovne nazore — se bije, a dobojeval se ne bo — dobojeval se bo drugod. **Te strankarske ideologije postajajo za narod naravnost usodne. Ako stranka vzame v zakup ideje večno veljavne in vodilne, jih mora naravno v strankarskem boju, ki ni nikoli izbiren glede sredstev, profanirati.** To je konstatacija ki nas do nie dovede domače pamet. Boi za svetovne nazore na političnem bojišču mora nužno begati narod, zastupljati javno življenje in širiti materialistično poimovanje moralnih in etičnih resnic. Tega seveda neče ne ena in ne druga stranka. A kako pridemo do ozdravljenja teh razmer?

Dvoje je potrebno. Prvo, kar smo zgoraj zahtevali: Etična načela za vse javno delovanje torej tudi za strankarsko, morajo biti ena in ista, splošno priznana, avtoritativna za vse javne činitelje, torej tudi za politične stranke. Ta etična načela moreio biti za vse ista ako jim je prazvor skupen. Narod, ki bi ga hoteli po svetovnih nazorih ločiti v dve ali več skupin, bi se v kulturnem boju sam uničeval, bi bil večno razdvojen in nezmožen za koncentracijo svojih sil. Tudi ta ugotovitev je v svoji logiki preprosta, zato drži. Te prve zahteve ne bomo uresničevali od da-

nes do jutri; a z rastočim spoznavanjem nje upravičenosti bo rasla tudi strpnost in razumevanje pravnih nalog političnih strank.

Drugo: Politični parlament mora dobiti svoj korelativ v strokovnem parlamentu. Tudi si lahko predstavljamo politični parlament kot vrhovni parlament nad skupino strokovnih parlamentov. Bodi tako ali tako v zakonodaji mora priti strokovniak do besede. Do tega cilja vodi samo ena pot. **Stanovi in razne interesne skupine se morajo organizirati na politično nevtralnem podlagi v strokovnih organizacijah.** Izvenstrankarske strokovne organizacije so najboljša politična šola za narod. Kdor svojih ožjih stanovskih interesov ne pozna, ne pozna tudi splošnih in državnih, ne spozna svojih, v njih relaciji do drugih. V strankarsko — nevtralnih strokovnih organizacijah bomo ustvarili najboljši protitež demagoštvu raznih političnih strank. Kar velja za strokovne, velja tudi za gospodarske organizacije. Le po tej poti pridemo do strokovnega parlamenta in moderne dobre zakonodaje. Današnje strokovne in gospodarske organizacije so več ali manj bojne organizacije političnih strank niso torej v bistvu to, kar pove njih ime. **Naloga, baš onih faktorjev, ki jim je v prvi vrsti poverjena briga za vzgojo naroda, bi bila, da pospešujejo izvenstrankarske organizacije naroda po strokah, stanovih in gospodarskih interesih.** Učiteljstvo, duhovščina, sodniki bi imeli tu hvaležnejše polje za javno delovanje, kot v sodelovanju pri strankarsko-političnih bojih. To je eden izmed tistih predsodkov, izvirajočih iz napačnega pojmovanja naloge političnih strank, da mora biti vsak inteligent organiziran v politični stranki. Ali ni naravnost nujna potreba, da ima narod faktorje, ki si ohranijo svobodne roke napram političnim strankam in skrbje za politično vzgojo naroda.

Baš delovanje v strokovno gospodarskih in drugih sličnih organizacijah bo dalo inteligenci priliko za prepotrebni

stik z narodom da se mu še boli ne od-tuži, kakor se mu je že, ampak da se bo z ljubeznijo poglabljala v njegovo čuvstvenost, njegovo mišljenje in vsakdanje skrbje in žnjim duševno zrastle v eno enoto. Kar je vsemu narodu skupno, bodisi duševno, bodi gmočno, hočemo v skupnih organizacijah zastopati brez ozira na politično prepričanje in kulturno naziranje. Ločeno bomo korakali le tam, kjer zahteva ločitev bistvo stvari same, vedno pa bomo imeli pred seboj en velik skupen cilj, ki mu podredimo vse separatistične interese. Le tako bo šla naša pot navzgor in se bomo v svetu uveljavili.

A kdo bo nositelj novih idejnih smeric? Pod čigavim okriljem se hočemo zbirati propovedniki nove idejne orijentacije? Kje si hočemo ustvariti izhodišče in ognjišče našega delovanja?

Gospodarski Zvon, Jugoslovenska Matica in Ciril Metodova Družba nas kličejo in vabijo, da se zbiramo okoli njih, ki so nositeljice nacionalizma in prej označenih idej. V imenu samem je simbolično izraženo vse, kar nas kot narod teži. Spominja nas na preteklost, davno in nedavno, slavno in neslavno opominja nas, da ne zabimo neodrešenih bratov in ne zatajimo v sebi krvi pradedov, da se otresemo suženjske narave, nam privzgojene v tisočletnem ierobstvu, a našemu bistvu tuje. Potom Gospodarskega Zvona, Jugoslovenske Matice in Ciril Metodove Družbe hočemo ves narod mobilizirati za reševanje velikih nalog bližnje in daljnje bodočnosti, potom njih hočemo delati posredno in neposredno, da ustvarimo v masi naroda tla za vresničenje našega velikega ideala posredno z jačanjem moralnih sil naroda neposredno z navduševanjem naroda za sveto stvar. — Dajmo našim strokovnim organizacijam novih pravcev in nove idejne orijentacije, zgrajene na temeljih gorenjih načel in gore-njih programatičnih smotrov. S čistim namenom na delo in uspeh ne bo izostal!

R. M.

## II. drž. skupščina UJU v Sarajevu.

### II.

#### Poročila odsekov.

Predavanjem in referatom so sledila poročila odsekov. Pri tej priliki opomimo jako neprijetni slučaj na skupščini, ko je hotela malobrojna opozicija vnesti baš pri poročilih odsekov v mirni potek zborovanja in razprav nesporazum in razdor, kar se ji pa spričo discipliniranega nastopa skupščinarjev ni posrečilo. — Pri debati o poročilu izveštajnega odseka nam je omeniti zelo posrečeni nastop tov. Josipa Lapajnetta (Cerklje pri Kranju), ki je, viharo aklamiran, jako uspešno plediral zato, da se s šolskim zakonom ne žuri preveč, opozarjajoč na velike pokrajinske difference v osnovnem šolstvu, ki se ne dajo na en mah premestiti.

V imenu izveštajnega odbora je podal tov. Hristofor Milošević sledeče poročilo:

1. Glavni odbor je v tekočem letu izvršil svojo glavno dolžnost s snovanjem okrajnih učit. društev in s tem dosegel pristop v organizacijo onega učiteljstva, ki doslej še ni bilo organizirano. Na ta način je zadobilo Udruženje popolno jugoslovensko lice.

2. Naglašuje se delo Glavnega odbora za šolski zakon. V komisijo za izdelavo načrta so vstopili zastopniki učiteljstva iz vseh pokrajin. Na ta način je prišlo do osnutka, ki vsebuje glavne zahteve učiteljstva.

Nadalje se povdarja delo glav. odbora v vprašanju uradniške pragmatike in višje učit. izobrazbe; v zadevi olajšave vojaškega službovanja mladega učiteljstva in priznanja službe vojnihi let; o zbirkah v pomoč gladnim v Rusiji; o organizaciji učit. tiska.

Po vsestranski oceni delovanja glav. odbora in predlogov za nadaljno delo, predlaga izveštajni odbor skupščini glavnemu odboru in nadzorstvu absolutorij za delo in račune preteklega leta.

Po tem poročilu se je razvila prav živahna debata. Tov. Sima Simić je govoril o prosvetnih prilikah in neprilikah v Bosni, pripisujoč krivdo v tem oziru ministarstvu prosvete. — Tov. V. Dačić je kritikoval delo glav. odbora, češ da ni za podeželsko učiteljstvo ničesar storjenega. — Drag. Dimitrije-

vić je zagovarjal delo glav. odbora, ki dosega uspehe v mejah možnosti. Povdarja, da je treba z vso odločnostjo zahtevati izenačenje prejemkov poročenih učiteljc z neporočenimi. — Globoko prepričan in principijelnega pomena je bil govor tov. Proke Miloševića: govoril je proti rovaranju enega dela učiteljstva proti vstvarjajočemu delu drugega dela. Omenjal je, da je grešni posel onih, nastopajočih proti svojim tovarišem na vodilnih mestih, ki vlagajo v to svojo službo vse svoje moči in živce, zato pa naj bi bili smatrani kot kakšni najemniki in dninarji. To je greh poedincev, ki sami niso vstvarili ničesar pozitivnega in ne pripuščajo aktivnega dela niti svojim tovarišem. Kaže na tovariše, ki so prebili desetletja v službi narodnega in prosvetnega delovanja, pa še sedaj nosijo s častjo učiteljsko zastavo. Tako delo zasluži priznanje, pomoč in sodelovanje nas vseh, nikakor pa ne obsodbe. — Za njim je zopet poskušal vnesti neki skupščinar nesoglasje v zborovanje, kar se mu je na burne proteste izjalovilo.

Po lepem govoru tov. Ivo Radovanovića o velikem pomenu učit. tiska, povdarjajoč moralne uspehe, ki jih z njim dosega, je bilo poročilo v cellem obsegu sprejeto.

#### Popoldansko zborovanje.

V imenu odseka za predavanje tov. J. P. Jovanovića (o zadacima učiteljske organizacije) je podal tov. Milić Majstorović nastopne resolucije:

1. Neobhodno je potrebno, da izdela jugoslovenska učit. organizacija svoj načelni program.

2. Ta program naj se izdela s kolektivnim sodelovanjem vsega učiteljstva.

3. Za izvedbo tega programa, čim bo izdelan, naj se pooblasti širji glavni odbor, da ga sankcionira in prevzame dolžnost njegove izpeljave.

4. Dokler pa ne pridemo do takega programa, smatra se za sedaj v prosvetni politiki za najbolj potrebno sledeče: a) čim največja produkcija dobro vzgojenega učiteljstva; b) reforma učiteljšč, ki naj podaja čim silnejšo, splošno — strokovno izobrazbo; c) stvarjenje pogojev za višjo pedagoško izobrazbo, da pridemo čimprej do potrebne števila dobrih profesorjev učiteljšč, kar naj se doseže s študijem učiteljstva na vseučiliščih in izenačenjem učit. mature z gimnazijsko; č) popolno materialno izenačenje učiteljstva v pokrajinah v pogledu stanarine in pokojnine ter izenačenje prejemkov poročenih učiteljc z neporočenimi; d) izenačenje prosvetne zakonodaje v državi v zvezi s splošno prosvetno reformo na ta način, da tvorijo vsi prosvetni zakoni organsko vez in da postane učiteljstvo tem potopopolna celota, enaka v vseh pravicah in dolžnostih; e) čim nujnejša reforma prosvetne centralne (ministrstva prosvete), ki se mora organizirati tako, da prevzame lahko vse raznovrstne naloge prosvetne politike naše nove države. Želeli je, da prevzame oddelek za osnovno šolstvo učiteljstvo; f) čimbolj pogosto in redno izhajanje naših stanovskih in strokovnih listov in koncentracija vse sile učiteljske elite v duhu edinstva okoli glavnega glasila naše organizacije.

Resolucije so bile soglasno sprejete in zborovanje za ta dan zaključeno.

#### Tretji dan 22. oktobra.

Podpredsednik M. Popović otvori ob 8. uri zjutraj skupščino. Najprej se razvije debata o predavanju M. Stanojevića: glavni temelji novega učnega načrta in programa. Sprejmemo se tozadevne resolucije. Nato se razpravlja o referatu I. Radovanovića in Jos. Skavića: o učiteljski izobrazbi. Odsek predlaga sledeče resolucije:

1. Napredek pedagoške znanosti in razvoji učiteljskega stanu zahtevata tako v narodnem kot državnem interesu, da se narodno učiteljstvo usposablja za svoj poklic na zavodih in činu fakultete.

To se doseže na ta način:

a) da se vsa učiteljstva enovrstno reorganizirajo in dajo poleg svoje strokovne pedagoške smeri tudi splošno izobrazbo kot druge srednje šole. Dosledno s tem ima zrelostno izpričevalo učiteljstva enakopravnost z zrelostnim izpričevalom drugih srednjih šol. — V te šole se vzprejmejo absolutni meščanski, višjih deklških in drugih višje organiziranih šol;

b) da se ustanovijo v glavnih centrih države visoke učiteljske šole (učiteljske akademije) v činu fakultete. V te šole se vzprejemajo samo absolutni učiteljšč;

c) da se obdrži sedanja inštitucija višjih pedagoških šol do popolne izvedbe predstojajočih zahtev. Absolventi teh šol, po svoji teoretični izobrazbi in po praktičnih uspehih in osnovni šoli, napredujejo na višja mesta v učiteljski službi.

2. Ministrstvo prosvete se naproša, da čuva v interesu stvari same integriteto osnovnega šolstva. Zato naj velja zahteva, da obsegaj novi enotni zakon narodnega šolstva vse področje tega šolstva: osnovnega, meščanskega in učiteljstva. Ako obstojijo kake tehnične ovire zaradi že stiliziranih zakonskih načrtov, naj se pregledajo in spravijo v medsebojni sklad, da bodo tvorili organsko celoto.

#### Uradniška pragmatika.

V imenu odseka, ki je proučeval načrt zakona državnega uradništva, je stavil tov. Radomir Vujić sledeče predloge:

1. Učiteljska služba naj se v zakonu izrecno navede in naj se zato doda čl. 7. točki 1.: učiteljstva z izpitom.

2. Položajna plača naj se odredi sorazmerno položajni plači II. kategorije kakor je tudi odredjena osnovna plača.

3. Vprašanje stanarine je rešiti tako, da se s sprejetjem čl. 35. ne izgubi prava po čl. 31. tega načrta.

4. Pokojnine naj se izvedejo v zmislu popolne enakosti. Nikdo ne sme biti v tem oziru prikrajšan.

5. V pogledu dodatkov in vseh ostalih prejemkov ne sme biti nikake razlike, kar velja osobito za zakonske pare v državni službi.

6. Dolžnost glavnega odbora UJU je, da predlaga potom ministrstva prosvete, zakonodajnega odbora, narodne skupščine in uradniškega udruženja predstojajoče zahteve v realiziranje.

V debati, ki je sledila temu poročilu, se je zahtevalo zaradi važnosti in aktualnosti tega vprašanja neposredno akcijo glavnega odbora v Beogradu za uresničenje teh zahtev. Nadalje je bil stavljen predlog, da se obdrži tudi v pragmatiki 32letna službena doba za penzijo. — Resolucije z dodatnimi predlogi so bile soglasno sprejete.

## LISTEK.

### Pomladak Rdečega Križa v Ljubljani.

Poročilo gđ. Soenbergerjeve, dne 5. tm. v Ljubljani.

Ko se je započela lansko leto organizacija Podml. R. K. v Ljubljani, ni bila sprejeta s popolnim odobravanjem ravno od onih, s katerimi je kar najtesneje spojena, namreč od učiteljev. Ako postane v nekem gibanju šola sredotočenje in presrečni del organizacije, ne more uspevati ta, dokler ne vzljubijo in ne cenijo koristi, ki vzrastejo iz njih dela oni, ki naj delo izvršujejo, razširijo in upoglabljajo. Zato vas prosim zanimanja, nagnjenja in sodelovanja.

Najprvo si bodimo na jasnem, da je to Vaš Podml. in ne ameriški in da se ga naj osnuje in izdela za vaše otroke tako, kakor mislite Vi, da je dobro za nje. Ni to nekaj, kar vas hoče Amerika učiti, mogoče se še Amerika mnogo lahko pri tem nauči od vas. Toda je nekaj, kar je z veseljem sprejelo mnogo narodov in uvidevajoč, da leži prihodnost naroda na deci, je treba uporabiti vsako pomoč in dobro priliko, ki je mogoča v njih jačjenje in izboljševanje telesno, duševno in umstveno. In našli so narodi, da nudi Podml. R. K. veliko pomoč za udejstvovanje

teh principov. Videli so tudi, da se starši, ki jih je težko vzgajati z določenimi navodili, mnogo nauče od otrok in to ne da bi se tega zavedali — in dvojni cilj leži v enem.

V drugo bi rada povedala, da ne bo nikakega nadziranja po šolah od moje strani, to je vaše delo in gotovo bo uspelo **vam veliko** bolje nego meni. Vse, kar želim, je pomagati vam osnovati to, kar želite, da se uvede, in potem vas prositi, da to izvedete. Če se pa vi sami ne zanimate in ne vzljubite stvari, potem tega tudi ne moremo pričakovati od otrok, v tem mi gotovo pritrđite — in **za otroke** je ta organizacija.

Podml. R. K. se opira, kakor veste, na najnežnejše čuvstvenost otrokovo, in cilj mu je vzgojiti jih: 1. v volji za **zdravje**, ker zdravo telo — zdrava duša; 2. k ljubezni **služiti** drugim, tu poudarjam zadoščenje, pridobljeno v prostovoljni pomoči; 3. k ljubezni do domovine, to je da na ta način postane boljši državljani.

Ne sme se pa tolmáčiti to kot "posebni predmet" v šoli, marveč se mora uplesti v vsakdanje šolsko življenje le kot nekaj, kar požiwi posamezne predmete. Rada bi vam malo razložila, kako to mislim. Zato pa moram razdeliti ideje v posamezna poglavja.

Naj bo prvo **članstvo**, ker organizacija brez članov ni dobro mogoča. Ne maram vas muditi s tem, ker itak veste, da je najbolje, ako se to vrši po razredih, — in da znaša članarina 20 p mesečno.

To ostane, kakor je bilo lansko leto.

2. **Služiti drugim:** Otroci radi pomagajo drugim in tu se nudi prilika, **navajati** njih poželjenje in jih priveriti tako daleč, da so srečni in zadovoljni, če morejo pomagati drugemu. V mnogih stvareh lahko pomaga otrok bližnjemu brez izdatkov, na drugi strani pa je mnogokrat še večje zadoščenje otroku, če mora res žrtvovati kako malenkost v prid drugemu. Ali ni tako? Zato rabi vsak razred, oziroma vsaka šola »Fond za dobre namene« — in vprašanje se glasi sedaj — kako to blagajno polniti? Lahko vam predlagam načinov, vi sami jih gotovo veste več.

1. **Samozatajevanje:** 1. Če se otrok odreče recimo katerikrat kinematografični predstavi ali slaščici in položi ta dar v škrinjico, ki je v ta namen pripravljena v šol. sobi na mizi. To je že nekaj. 2. Lahko se napravijo kake predstave, razstave in prireditve proti nizki vstopnini. 3. Otroci lahko odpravijo kake komisije za druge. 4. Prihranki: (tu se uče štedljivosti). Pojasnim vam, kako to delajo v Ameriki. Nabrali so ves papir iz šolske košare, ga stehitali in prodali. Isto tako so nabrali stare steklenice in druge take stvari ter jih prodali, kar jim je že malo zvišalo fond. Ako ima otrok doma vrt, ali če je šolski vrt na razpologo, se lahko tu pa tam prodajo kako stvar v prid šol. fondu, (v neki šoli so kupili učenci s tako nabranim denarjem korale iz katerih so napravili pasove in jih razstavili — in vstopnina jim je dokaj napolnila blagajno. Pred kratkim pa sem čitala tole:

mati je podarila otroku kokoš, otrok jo je pital in negoval in ko je izlegla piščeta, jih je prodal, kakor tudi jajca v prid šol. fondu.

Sedaj si pa ogledimo, **kako** se lahko porabi fond v pomoč drugim, ko je enkrat zbran. Mogoče je med mladino bolan otrok, ki bi moral v bolnico. Ne bi bilo lepo preskrbeti temu otroku prostor v bolnici s pomočjo blagajne? Drugje bi pomagali siroti ali begunčcu po kakšni organizaciji s pomočjo **fonda**. Časih bi se preskrbelo gorko kosilo sestradanim otrokom. In lepo je, misliti na manj srečne o božičnem času z malimi darili. V nekaterih občinah, kjer niso otroci imeli igrišča, so to preskrbeli učenci sami. Nekateri reči za »pomoč drugim« se lahko izdelajo v šoli, dečki na pr. izdelujejo igračke, deklice pletejo in šivajo in izdelane reči se pošljejo ubogim otrokom po zavodih za Božič ali pozneje.

**Proizved ali delo:** Vrste dela: Šivanje plenice ali obleke za male otroke, pletenje. Narodna ročna dela so tudi vedno zanimiva za razstave, za poučenje otrok samih. Pošlje se tudi v Ameriko na pr., kar bi zbudilo zanimanje onstran morja v veliki meri.

Dečki lahko delajo pohištvo (malo ali veliko), igračke, vrtno orodje . . . To bi bili seveda veliki izdatki — in tu bi ameriški otroci radi pomagali, ako se izdela natančen načrt dela, udeležencev in materiala.

Iz slik različnih tednikov, listov se naredijo lepe male knjižnice, zopet nekaj za siročad po

### Poročilo odseka za predloge

je podal tov. Joca Milojević iz Zagreba. Predlogi so bili brez debate soglasno sprejeti. Predloge, stavljene v ime UJU poverj. Ljubljana, smo že ponatistili v Učit. Tovarishu in so bili tudi ti predlogi sprejeti. — Izjemo je tvoril predlog bosanskega učiteljstva, naj se srbijanski zakon o narodnih šolah raztegne tudi na Bosno in na ostale pokrajine, ako bi se novi zakon ne mogel takoj izvesti. Ta predlog je naletel na hud odpor. Proti predlogu je nastopil poročevalec, ki je izvajal da se predlog že zaradi tega ne sme sprejeti, ker bi zabranil nadaljno nujno delo za novi šol, zakon, ki ga vsi pričakujemo in je osnovan na prilikah in potrebah sedanje nove in velike države, kojim stari zakon že izdavnja več ne odgovarja. Specialno kaže na Hrvatsko, kjer so se zlasti med učiteljstvom začele razmere zelo izboljševati predmetna zadeva pa bi iznova upravičeno razburila duhove in bi se predbivalo »srbско hegemonijo«.

Že poprej smo omenili iako simpatični nastop našega tov. Josipa Lapajneteta ki se je v imenu Slovencev s stvarnimi in tehtnimi razlogi izjavil proti sprejetju predloga. O zadevi sami so še govorili M. Stanković, Sv. Ivković, Živ. Radosavljević in N. Manojlović. Zadnji se je v imenu dalmatinskega učiteljstva osobito zavzemal za čim nujnejšo realizacijo novega šol. zakona, kažoč na prilike v Dalmaciji in na škodo, ki jo ima i šolstvo i učiteljstvo, ker se prosveta tamkaj še vedno upravlja od starih avstrijskih zakonih. — S sprejetjem predlogov je bil dnevni red končan in je predsednik z iskrenimi besedami na narodno in državno edinstvo ter s pozivom na stanovsko zavest jugoslovenskega učiteljstva zaključil sarajevsko skupščino UJU. Bil je veličasten trenotek, ko je skupščina spontano vstala in odpela Bože pravde, Lepa naša domovina Naprej zastava slave...

Prirreditelji skupščine so zelo zmiselno zvezali dulce et utile. Tridnevno naporno delo na zborovanjih, v odsekih in odborih je bilo lepo prepleteno s poukom in zabavo. Vsak udeleženeec je imel gotovo mnogo najlepših osebnih utisov, ki si jih je ponesel seboj v trajen spomin in bo o njih poročal na domačih zborovanjih. Saj pa se mu je odprl v Bosni doslej še neznan svet, ki v svoji pestrosti prekaša

## Izjava ministra prosvete in stališče k zakonu o nar. šolah.

**ŠOL. ZAK. PREDLOŽEN ŠE TA MESEC ZAKONODAJNEMU ODBORU. — OSNOVNO ŠOLSTVO V ROKE OSN. UČITELJSTVU! — IZBOR NADZORNIKOV. — LJUDSKOŠOLSKO NADZORSTVO, LJUDSKOŠOLSKEMU UČITELJSTVU! — O UVRSTITVI UČITELJSTVA V SLUŽBENO PRAGMATIKO DRŽ. ČINOVIKOV.**

Urednik Narodne Prosvete, tov. Milutin Stanković je posefil gosp. ministra prosvete in ga je v imenu UJU informiral o sklepih in zahtevah II. drž. skupščine jugoslovenskega učiteljstva v Sarajevu.

Narodna Prosveta poroča o tem posetu sledeče: Povodom ovoga g. Ministar je izjavio: da će nacrt Zakona o narodnim školama najdalje u toku oktobra tek. god. biti podnet Zakonodavnom Odboru na rad. On ne misli menjati redak-

vse dele naše domovine in to najbolj v Šeher-Sarajevu.

Predvečer skupščine nas je združil na koncertu vojaške godbe, ki je bil obilno posečen. Odmore je izpolnilo petje večinoma narodnih pesmi iz vseh delov domovine; zelo živahno so bile aklamirane narodne pesmi, ki jih je prednašala slov. delegacija. — Prvi večer skupščine smo gledali v obsežnem sarajevskem gledališču vprizoritev I. Kosora »Požar strasti«, ki uživa evropski sloves. — Drugi večer nas je zbral v oficirskem domu k slavnostnemu banketu, ki se ga je poleg predstavnikov vseh sarajevskih oblasti, raznih organizacij in korporacij udeležilo mnogo stotin učiteljstva. Vrsto napitnic je otvoril šef oddelka za prosveto dr. Kosta Krsmanović. Sledilo mu je nebroj drugih. V imenu Slovencev je nazdravil tov. Rudolf Dostal: izjavil je, da četudi majhni po številu, smo pa veliki v ljubavi do stanu, do naroda, do države. Z ozirom na proslavo prejšnjega dneva na grobovih narodnih junakov je opozarjal, da imamo tudi Slovenci svoj 20. september, katerega dne 1. 1908. je pošla kri mladih žrtev ljubljanskih ulic o priliki, ko se je bunila omladina proti nemško-avstrijski soldateski...

Tretji dan po završeni skupščini smo se odpravili s posebnim vlakom v kopalnišče Ilidže, ki slovi po svojih vročih žvepljenih vrelih. Odtod smo šli k izviru reke Bosne ki prihaja podobno kot Ljubljanica na Vrhniki, že kot mogočna reka na svetlo. Tamkaj smo si ogledali zanimivo ribijerejo postrvi. V senčnatih gajih pri vrelu Bosne smo si odpočili in postregli s postrvimi in raki, ki jih v obili meri hranijo poleg tekoče vode. Tam smo poslušali srbskega guslarja ki je peval o caru Lazarju. Efektivno je nastopil slovenski kvartet: Fanči, Torka, Mirko in Rudi pod Pavlovim vodstvom in je ob burnem odobravanju navzočega občinstva izvajal slov. narodne pesmi, tam na obali tajnostne vode, ob vznožju visoke planine in v žaru zahajajočega solca. — Drugo jutro smo nastopili dolgotrajno 36 urno pot proti domu. En del skupščinarjev pa se je odcepil na poset Dubrovnika.

Minula je 2. skupščina UJU. Vedno večje je število članov, udeležencev. Bila je pa tudi skupščina, prireditelj, o kateri lahko mirnim srcem ugotovimo: Klobuk dol!

ciju ovog projekta, koju je utvrdio Gl. Prosvetni Svet uz učešće prosvetnih delegata iz pokrajina, izuzev onih određaba koje govore o stalnom školskom nadzoru. G. Ministar misli da osnovnu nastavu treba definitivno predati u ruke učitelja i radi toga stoji na stanovištu da položaje školskih nadzornika treba novim zakonom dati isključivo učiteljima.

Radi toga izmeniće se odredbe koje govore o postavljanju školskih nadzornika i biće utvrđeno: da na te položaje putem izbora i utvrđenih normi dolaze učitelji koji su se istakli na prvom mestu radom u školi, a po tom i na pedagoškoj književnosti i drugim poljima kulturnog i prosvetnog rada.

U vezi sa ovim G. Ministar je izjavio da su na dnevnom redu i ostale prosvetne reforme koje su u međusobnoj organskoj vezi. Pored projekta zakona o sred-

njim školama i zakona o universitetu koji su gotovi, g. Min. je izjavio da se radi i na projektu o reorganizaciji Gl. Prosvetnog Saveta, koji bi po novoj reformi imao da bude najviše prosvetno telo za celu zemlju i da u njemu budu punovažno zastupljeni predstavnici svih grana prosvete.

Isto tako mora se izraditi i specijalni zakon o uredjenju Ministarstva Prosvete, kojim bi se prosvetna centrala što bolje osposobila za mnogostruke poslove koji je očekuju.

Stojeći na stanovištu da će poslovi osnovne nastave najbolje napredovati ako budu u rukama ljudi, koji su toj nastavi posvetili ceo svoj život, koji u tom pogledu imaju iskustva, poznavanja posla i ljubavi prema istom, G. Ministar misli: da predstojećom reformom prosvetne centrale odeljenje za osnovnu nastavu treba definitivno predati u ruke učitelja, prema čemu bi učitelji koji su se istakli svojom vrednošću i svojim radom, u tom odeljenju zauzimali i najviše položaje.

### MINISTER PROSVETE O UVRSTITVI UČITELJSTVA V PRAGMATIKO.

Narodna Prosveta poroča: 28. ov. m-ca urednik našeg lista posetio je Ministra Prosvete g. Svet. Pribičevića radi informacija o činovničkom zakonu i gledištu vlade na ovu stvar, moleći ga u ime učiteljstva, da kao šef prosvete i član vlade odlučno nastane da kategorisanje učiteljske službe, prema čemu će se docnije određivati i materijalna nagrada, bude pravedno izvedeno i da moralni i materijalni interesi učiteljstva ovim zakonskim projektom ne budu zapostavljeni.

Naš urednik tom prilikom predlagao je da se kategorisanje učiteljske službe u zakonu izrikom pomene i prema tome utvrdi kojoj grupi učitelji u pogledu svojih plata pripadaju.

G. Ministar je odgovorio da je već učinjeno što treba da u ovom pogledu interesi učiteljstva ne budu oštećeni. Na njegov zahtev u čl. 7. uneta je klauzula da se u drugu kategoriju činovničke službe računa i služba za koju se traži sprema koja odgovara potpunoj srednjoškolskoj spremi, a to je učiteljska škola s ispitom.

Posle definitivnog obaveštenja o Zakonu o činovnicima, kojom je prilikom g. Ministar izjavio da će stvar prosvetnih radnika u ovom zakonu biti predmet njegovog naročitog staranja i da će interesi učiteljstva biti osigurani, prešlo se na razgovor o predstojećim prosvetnim reformama, koje interesuju učiteljstvo i o kojima se je učiteljska skupština u Sarajevu specijalno bavila.

Poverenje UJU — Ljubljana je vestno zasledovalo uvrstitev učiteljstva v službeno pragmatiko drž. čin. Opozorilo je pravočasno na izpušćene kategorije učiteljstva v pragmatiki in je odposlalo svoje posebno mišljenje glede uvrstitve učiteljstva v položajne plače, glede uvrstitve strokovnega učiteljstva v pragmatiko in glede štetja let učiteljstvu na naših obmejnih šolah in specijalnih šolah.

### Pristopite k „Jugoslovanski Matici!“

drugih dežel s prošnjo enake pošiljatve njih dežele, se igraje nauče ne le lastne literature, marveč obenem tudi ono drugih dežel. Članki o tem se za list lahko prispevajo.

3. **Zgodovina:** V zgodovinskem pouku bodo imena in letnice pomenile učencem veliko več, ako so v dopisovanju z učenci one dežele. Učenje domače zgodovine in zemljepisa je pa že poživljeno ob misli, kakor rečeno, to opisati drugim učencem.

4. **Državljanstvo:** Veliko važnost polagajo v Ameriki na to točko. Otroci se morajo učiti o lastni občini, n. pr. o požarni brambli, o stražnikih, njih delu in o drugih državljskih zadevah. V tem zmislu vzgojeni bodo lažje pojмили razne naredbe, ukaze, si bodo predočili, da so del občine in se bodo bolj in bolj zanimali za to. Različni članki o tem se lahko uporabijo za pisma ali list.

5. **Trgovski oddelek:** V nekaterih mestih so prevzeli učenci trgovskih tečajev prostovoljno tipkanje za Podmladek R. Kr., v kolikor so tega zmožni

Dovolite mi še nekaj minut, da govorim o organizaciji. Podml. R. Kr. Vsaka organizacija ima centralni odbor. Podmladek R. Križa je oddelek »Rdečega križa« in naj se kakor ta organizira po vsem svetu, kar se je deloma že zgodilo. Ker je glavni odbor »Rdečega križa« v Beogradu, je tudi glavni odbor Podmladka v Beogradu kot oddelek svojega centralnega od-

## Šolske konvencije s tujimi državaim.

—§ Sporazum med Jugoslavijo in Romunsko glede šolskih zadev. V Beogradu se je vršila konferenca med našimi in romunskimi delegati glede sporazuma in rešitve spora nekaterih šolskih vprašanj. Glede šolstva je določeno, da morejo v romunskih krajih naše države poučevati učitelji romunski podaniki in nasprotno, da v nekaterih krajih romunski državci poučevati na šolah učitelji jugoslovenskega državljanstva. V prvi vrsti se tiče ta sporazum krajev okoli Vršca in Temešvara.

—§ Italijanski nacionalisti besne proti šolski konvenciji. V Rimu se je te dni razvedelo, da je jugoslovanski zunanji minister Ninčić v Ženevi sklenil s italijanskim delegatom Tostijem in zunanjim ministrom Schanzerjem dogovor, po katerem se bodo italijanski učiteljski nastavljal na italijanskih šolah v Dalmaciji po istih načelih, kakor slovenski učitelji na slovenskih šolah v Julijski Benečiji. Proti temu dogovoru besni vse fašistovsko in nacionalistično časopisje. Listi protestirajo, češ, da so Slovenci v Italiji italijanski državljani, italijanski državljani pa so tudi učenci in učitelji v dalmatinskih italijanskih šolah po izjemni določbi rapalske pogodbe. Vsakršen junctim med dalmatinskimi in primorskimi šolami torej krši italijansko suverenost. Fašisti napovedujejo zato najhujši boj proti temu dogovoru.

—§ O nemških šolah v Jugoslaviji in slovenskih v Rep. Avstriji. O nemških šolah v Jugoslaviji poročajo nekateri nemški listi, izvajajoč, da ostane nemško šolstvo v naši državi nedotaknjeno, kakor je to zagotovil minister za prosveto Pribičević odposlanstvu iz Vršca. Minister je odredil, da se imajo s strani podoblasti zaprti nemški razredi višje realke v Vršču takoj zopet otvoriti. Samo za paralelne razrede treba določenega števila učencev. — Tako je torej z nemškim šolstvom v Jugoslaviji. Kako pa je s slovenskim šolstvom na Koroškem? Nemška Avstrija je zaprla vse slovenske ljudske šole. To naj bi upoštevali nemški listi in pošteno zahtevali tako lepo ravnanje s koroškimi Slovenci v šolskem vrašljanju, kakor lepo postopa Jugoslavija z Nemci. Radovedni smo kedai bo prišlo v Avstriji do tega, da bo naša država zahtevala slovenske šole za naše neodrešene brate. Dotlej pa odrekamo tudi Nemcem pri nas pravico do lastnega šolstva.

## Neodrešena domovina.

—r O preganjanju našega učiteljstva piše »Edinost«, izvajajoč, da je motto italijanske šolske oblasti: Škodujmo kolikor mogoče slovenskemu šolstvu! Šolsko vprašanje je silno žalostno. Učiteljstvo preganja oblast in fašisti na neusmiljen način. V Istri naš učitelj ni varen življenja. Mnogo je hrvatskih in slovenskih krajev, ki so brez domačega učitelja in potujčevanje naglo napreduje. Sedaj je bilo mnogo učiteljev odpuščenih, še več pa premeščenih. Ako vodi kdo kak pevski zbor, ga premestijo, ako je knjižničar ali odbornik v kakem društvu ako poje v kakem zboru ali ako je celo izpregovoril besedo v učiteljskem društvu, ga premestijo. Vsi ugovori, vse prošnje so zaman.

bo nicali. Mnogo drugih predlogov boste gotovo sami imeli, o tem sem uverjena.

**Zdravje:** Igra zdravja je sijajna pot, da se otrok nauči vsakdanjih zdravstvenih pravil in nauči se jih nevedoma in jih tudi že praktično izvaja. Toda to vam je že dobro znano in pozneje bi rada vedela, če želi kdo od vas igrati igro tudi letos. Ni pa to glavna točka organizacije.

Namesto igre zdravja se je zamislilo za meščanske šole tečaj: »O domači oskrbi bolnika«. »Prva pomoč« za dečke in deklice in tečaj za »Malo mamico«, kjer bi se deklice učile oskrbe malih otrok. Mogoče se ne dajo izvesti ti osnutki že takoj sedaj, pa pozneje.

**Muha** — kakor vsakdo ve — je velik škodljivec zdravju; naj otroci zvedo, kako prenaša bolezn, kje se po največ nahaja, in započnejo naj vojno proti njej.

Pri izdelovanju plakatov se nudi prilika za navodila in izražanja. Tudi takozvana znanstvena abeceda, ki je kaj koristna, nudi izpremembe.

**Osebná snaga** in snaga šolske sobe, dvorišča, snaga doma se lahko poudarja in se ne more nikdar preveč poudarjati.

Za male otroke je **izvajanje** posameznih pravil v šoli največjega pomena, ker jim to postane navada.

**Medsebojna šolska korespondenca:** Ta nudi otroku priliko, spoznati druge otroke in predvsem: otrokovo obzorje se s tem znatno

razširi; tudi oživlja pouk zemljepisa, zgodovine itd. Došlo pismo iz Francije n. pr. se uporabi za prevod v francoski ur, isto v angeški itd. Tako so lahko posamezne ure **praktično** oživljene.

Ako se učenci uče o Ameriki, koliko večje zanimanje bi vladalo v razredu, ako bi si dopisovali z ameriškimi otroki in bi dobili slike in popise posameznih dežel, mest, industrije itd. iz onih krajev. In koliko bolj živo bi se zanimali otroci za lokalno zgodovino, industrijo, geografijo itd., če bi se učili tudi že z namenom, opisati vse to ameriškimi tovarišem.

Nekatera teh pisem se lahko uporabi za **Jugoslovanski List** Podmladka R. Kr., da bi otroci videli, da je to res njih list in da so tudi aktivni pri tem. Namesto pisma se lahko pošlje tudi razglednica s poljasnilom ali povestico, ki se tiče slike, tudi to je jako zanimivo. Ročna dela se na isti način lahko izmenjavajo.

#### Izvajanje idej Pomladka R. Kr. v šolskem življenju:

1. **Ročni pouk.** Učenci izdelujejo plakate o zdravju ne samo za šolsko sobo, tudi za list, kjer jih nujno potrebujemo, za zavetišča itd. Tudi »Abeceda zdravja«, ki sem jo prej omenila, se lahko istotam izdela. Za najboljši plakat bi se eventualno razpisala nagrada.

2. **Jezikovni pouk:** Naloge se lahko pišejo o narodnih nošah in šegah; dalje o pisateljih, pesnikih, knjigah itd.; če to pošljejo otrokom

bora. Organizacija Podml. se izvaja po Jugoslaviji v sporazumu s statuti glavnega odbora. Prepuščeno pa je vsakemu okrožju razvijati svoj lastni program.

Ljubljana ima svoj lastni odbor. Na vsaki šoli pa naj bo po en učitelj zastopan, ki bo odgovoren odboru za vso šolo. Od teh učiteljev naj jih bo nekaj zastopanih v odboru. Ti predstavniki učitelji, izvoljeni od šol, bodo voditelji organizacije na šoli, bodo izdelali program za to v sporazumu s šolo itd.

Pozneje, upam, se bo razširila organizacija tudi po deželi.

Sedaj vas prosim, da mi odkrito poveste, kar si mislite o tem, ali če me niste v vsem razumeli, da me vprašate za pojasnilo. Povejte mi, ako mislite, da se da to letos res z zanimanjem in uspešno izvesti. Poudarjam še enkrat, da ni igra zdravja edini, temveč organizacija glavni smoter.

Mislím, da bo tudi Ljubljana uvidela dobre strani organizacije, in res ne vem povedati o nobeni deželi, kjer se ni sprejela z velikim entuzijazmom, uvidevajoč neprecenljive vrednosti organizacije.

Mnogo je ležalo na tem, kako se vam je podala stvar lanske leto, in na dejstvu, da se ni moglo dosti prosto razširiti. Upam pa, da ne boste zaradi teh napak spregledali biser, ki leži v jedru.

Iniciative leže sedaj v vaših rokah — ali ne mislite, da bo letos uspela organizacija?

In sicer radi tega, ker hoče italijanska šolska oblast jugoslovensko šolstvo v Juljski krajini zatreti in otvoriti tuintam ravno takole po veliki potrebi kako italijansko šolo, pretežni del Jugoslovancov pa naj bi zapadel analfabetstvu.

— **Slovensko šolstvo v goriškem šolskem okraju.** Okrajni šolski svet rabi takoj 28 učiteljskih moči. Učitelji in učiteljice, ki reflektirajo na ta mesta, naj vložijo takoj prošnjo na okrajni šolski svet ker bodo takoj nastavljeni. Tekom meseca bo razpisanih za definitivno nameščenje 87 mest in sicer 42 voditeljskih, 15 učiteljskih in 30 za učiteljice.

## Vestnik meščanskih šol.

— **c Ureditelj meščanskih šol.** V sredo in četrtek, dne 4. in 5. t. m. je bilo v Beogradu poslanstvo Saveza meščanskih učiteljev iz naše kraljevine. Ob tej priliki je posetilo predsednika pododborja za izdelovanje uradniškega zakona g. M. Đuričiča, predsednika nar. skupščine g. Dr. Ribara, g. ministra prosvete Sv. Prbičevića, načelnika osnovne nastave g. Vl. Radojevića, narod. poslanca prof. Reiseria, načelnika ministr. pravde Vl. Petrovića in druge ugledne osebnosti. Poslanstva so se udeležili tov. Jos. Kovačević (Zagreb), Mita Đorđević (Novi Sad), Samuilo Puhiera (Split), Marko Puškar (Sarajevo) in Drag. Humek (Maribor). Navedeni so seznanili gorenje predstavniške prosvete in parlamenta z meščanskimi šolami njih ureditvijo in pomenom, pa z zahtevami njih učiteljstva glede položaja in plače. Poslanstvo je dobilo prepričanje, da pride projekt zakona o meščanskih šolah pred parlament z drugimi šolskimi zakoni vred, in da bojo upravičene želje in zahteve učiteljstva meščanskih šol izpolnjene.

## Iz Jugoslavije.

— **Tov. Albinu Lažovcu,** ki je čutil potrebo iznesti svoji »tutti-frutti« članek v 228. št. »Napreja«, se čudim s svoje strani, kako je mogel spraviti v zvezo z blejskimi resolucijami moje zahtevo »kdor učitelj — ta Sokol«, kar sem izrekel, da pomagam njegovemu spominu, leto poprej v Rog. Slatini, ne pa na Bledu. Silno nelogično preobrača moje zahtevo rekoč »če sedaj ta stavek obrnemo in rečemo, kdor ni Sokol, ni učitelj, tedaj smo izgovorili tako neumnost kakršno vsebujejo vsi podobni stavki«. Da, tov. L., če obračamo! Na ta način dokažemo tudi sofistično, da je dva krat dve pet: če obračamo n. pr. zahtevo: kdor učitelj, ta značaj, jo rešimo lahko tudi v negativnem zmislu itd. Navdušujem sebe in druge za Sokolstvo, pa ne, »da mi nekdo zaploska« kot mi zelo neokusno tov. L. podtika, temveč v globokem prepričanju, da s sokolsko vzgojo zasinejo lepši dnevi jugoslov. narodu. In za izvedbo sokol. programa je v prvi vrsti poklicano učiteljstvo, ki tudi v resnici krepko sodeluje, pa če je to tov. L. všeč ali ne. Da bi danes delal kdo za svoje sokolsko prepričanje pokoro, pa če je tudi »vaški učitelj«?! Saj je vendar doba »hlancev« minila, ali še ne, tov. L.? Dobrohotno tapljanje po rami, da sem »sicer pameten dečko« hvaležno odklanjam. Sicer sem pa vedno naziranj, da se tovariši podobne stvari razgovorimo v našem stanovskem glasilu in se nam ni treba zatekati v druge strankarsko-politične liste. Strokovni tajnik R. Dostal.

— **Predavanja univerzitetnega profesorja dr. Vebra,** ki jih prireja vsako nedeljo dop. v ljubljanski realki in h katerim je vabljeni tudi učiteljstvo, imajo za znakovati lep uspeh in mnogo zanimanja. Dosedaj je predaval g. prof. o sledečih poglavjih: 1. t. m. Uvod k psihologiji in razvoju iste do današnje dobe. 8. t. m. Analitična in deskriptivna analiza. Metafizična, dualistična, monistična, materijalistična psihologija. Asociacijska psihologija. Narodnostna psihologija. — V nedeljo dne 15. t. m. namerava g. prof. razpravljati o »razmerju analitične psihologije k Vundtovim psihološkim nazorom.«

— **Popravek.** Naslov na zadnjem oddelku odlomkov iz brošure g. prof. Nik. Rodojčiča se ima pravilno glasiti »Program narodno-prosvetnega dela« in ne metode, kakor je bil pomotoma naslov objavljen v zadnji številki.

— **Kaj zahteva klerikalizem od šole in pouka?** V zadnji številki je v tozadevni notici tiskovna pomota, ki bistveno izpremeni poročilo. Glasiti se mora: Nova cerkvena postavodaja, ki jo je izdala Cerkev 1.1918, obsega sledeče določbe glede šole: Členu 1372 je papež Pij IX. dodal sledeče: »V ljudskih šolah mora verski pouk nadvladati ves ostali šolski pouk, tako, da so drugi predmeti le pripomočki za verouk.«

— **Pomanjkanje najpotrebnejših učnih pripomočkov.** Sedanja draginja šolskih knjig bo glavna ovira učnemu napredku. Ako že samo atlas sedaj velja nad 100 Din in v tej primeri je tudi cena drugih knjig, koliko je iz takih staršev, ki zmorejo vse knjige nabaviti svojim šolo obiskajočim otrokom. Glede zemljepisa bi se že odpomoglo s posameznimi manjšimi zemljevidi. Za Jugoslavijo ga imamo, ki velja le 2 Din, pogrešamo ga pa za Evropo, najcenejši stane 12 Din. Učencem meščanskih šol primanjkuje tudi učna knjiga za geometrijo. Za s'lo bi sedaj odpomogla zbirka geometrijskih nalog, ki bi bila še primeroma cena, ker bi bila tvarina skrajšana in bi tudi odpadli stroški za slike.

— **z.**

— **Šmartno na Pohorju.** Šolsko vodstvo se tem potom zahvaljuje vsem mojim, ki so prevzeli dela renoviranja našega šolskega poslopja, zlasti g. Srimšku, mizarškemu mojstru v Slov. Bistrici, ki je prvi izgotovil svoje delo, potem g. Vrečkotu, pleskarskemu mojstru tudi iz Sl. Bistrice, ki se je enako potrudil. Prav posebno pa zahvaljuje in vsem priporoča g. Stupana, zidarskega mojstra od istotam, ki je že pred 4 meseci prevzel delo, a šele 2 dni pred šolskim letom poslal svojega delavca ter tako povzročil, da se ne more prirediti pouk o pravem času. Imeli smo sušno leto in dosti časa je bilo, da bi se bila izvršila zidarska dela ob lepem vremenu in med počitnicami a gosp. mojster je nas uboge Pohorce v kljub opetovanju prošnji odlagal na mokro jesen ter povzročil s tem, da bo delo, vsled tega, ker se ne suši dobro, slabo ali sploh ne izvršeno in šolski pouk je in bo oviran par tednov. — Koliko truda je stalo voditelja, da je ljudi prepričal o potrebi popravila, da se je dobil potreben kredit itd., a zdaj koncemkonca pa vsa malomarnost enega trpi cela šola.

— **Smrtna kosa v naših vrstah.** Pri sv. Martinu pod Vurbergom smo spremili 2 t. m. k večnemu počitku skrbno mater, vedno ljubeznivo in gostoljubno gospodnjo, vzorno soprogo našega dičnega tov. nadučitelja Gselman Antona. V večnost se je podala po 60 letnem trudapolnem življenju. Zapustila je svojega soproga, izmučenega vsled vztrajnega dela v prid jugoslovenskemu narodu. Rodila nam je 6 zavednih Jugoslovancov: Najstarejši sin France je nevtrudno delavni upravnik na kmetijski šoli, Darko, nadučitelj v Tepanjih in Rozika učiteljica v Svetinjah sta marljiva tovariša v naši fronti, Rika je občeznana dobrodušna poštna upraviteljica, Olga je skrbna gospodinja in soproga uglednega trgovca. V očetovi hiši se nahajata Katica in Erna, ki lajšata gorje sivolasemu očetu-vdovcu našemu vzornemu starosti. Vsem skupaj naše sožalje! Bila nas je lepa vrsta tovarišev(ice), ki smo vas v najžalostnejšem trenutku prišli tolažiti. Kakor vi, smo se tudi mi težko ločili od blagopokoje ob odprtem grobu. Nepopisno gorje se nas je pa lotilo, ko nam pred pokopališčem stoječi mladenič naznani: »Ko ste polagali vašo blagopokojno Alojzijo Gselman, roj. Hauptman v tesno leseno hišico, je v Šentvidu pri Ptujju izdihnil svojo blago dušo njen edini brat Hauptman Ivan nadučitelj in starosta učiteljstva v ptujškem okraju.« Nekaj tednov so mu že pešale moči tako da ni mogel iti k pogrebu svoje edine, ljubljene sestre. Dopraviši prvo službeno dolžnost v novem šol. letu, je pri šolski mizi naslanjajoč se na svojega tovariša, zatisnil utrujene in žalostne oči. Bil nam je zvest, zato smo ga 5. t. m. ob veliki udeležbi tovarišev(ice) položili k večnemu počitku. Žalujemo soprogi in hčerkam izrekamo sožalje!\*

— **Tovarišem,** ki se zanimajo za mojo zadevo, sporočam, da molčim namenoma. Pride pa kmalu čas, ko natočim vsem čiste studenčnice. — Jos. Kobal.

— **Umetniška šola »Probuha« v Ljubljani.** Vpisovanje za vse oddelke (slikarska in kiparska šola, grafika, tipografija, fotografija, narodna ornamentika in slikanje na fresko) se vrši dne 15. t. m. od 15.—17. ure in 16. t. m. od 16. do 17. ure pri voditelju šole, akad. slikarjem Franju Sterletu na teh. sr. šoli v pritličju desno. Sprejemajo se dame in gospodje. Za obisk je treba plačati določen honorar. Natančni pregled in sprejemni pogoji so razvidni na oglasu šolske deske. Obenem opozarja cenj. občinstvo na svojo razstavo, katere se otvori dne 15. t. m. ob 10. uri dopoldne, istotam. Odprta bo nekaj dni. Vstopnina je prosta. — Vodstvo šole.

— **pl Poročila se je** dne 3. t. m. v Kresnicah tovarišica Rozi Gospodarič z g. Joškom Dolinarjem, vladnim konceptnim uradnikom. Iskreno častitam!

\* NB.; Nekaj črtic iz življenja I. H. prinesemo prihodnjič.

## Književnost in umetnost.

— **k Dr. Vinko Šarabon, Zgodovinske anekdote.** Slovenci nimamo doslej še nobene zbirke anekdot, kakor jih imajo drugi narodi, Francozi, Angleži, Nemci, Rusi. Dr. Šarabon je zbral anekdote, ki so bile raztresene po raznih številkah Mentorja in jim dodal še precej novih. Anekdote so urejene pod poglavji, kakor »Dobro srce«, »Domišljavost, Hudomušnost, Nesramnost, Ponos, Zatajevanje, Moška beseda« itd., 20 takih poglavij obsega Šarabonova knjiga. Največ je zgodovinskih, saj pisatelj je znan zgodovinar. Zastopana je pa tudi literatura, gledišče, medicina, vojaštvo, dijaštvo itd. Vsakdo pride na svoj račun. Pisatelj se je ravnal po Goetejevem izreku, da vsakdo pride na svoj račun pri onem, ki nudi raznovrstno blago. Resen mož in veseljaček, izobražena dama in priprosta žena vsak bo dobil nebroj anekdot, ki mu bodo ugajale. Pri nekaterih občudujemo fino poanto, pri drugih hudomušnost, pri tretjih duhovitost, pri nekaterih sili poučna stran v ospredje, druge zopet izvajajo smeh na še tako mrk obraz. Kdor se hoče prav do solz nasmejati in pa objednem brati vrlo poučno čtivo, naj seže po tej lepi zbirki, ki se odlikuje tudi po lepi slovenščini. Knjižica spada v vsako šolsko knjižnico, ker nudi mnogo poučnega in vzgojnega, a je objednem tudi redkost, ki spada med naše humoristične spise. Tudi čitalnice bodo naročile več izvodov, isto tako naša izobraževalna društva, ker bodo ljudje prav pridno posegali po tej vezeljavni in objednem poučni knjigi.

— **k »Vojnički bukvar sa čitankom«** je naslov knjigi tiskani v cirilici za vojake analfabete in za one ki se hočejo naučiti srbskega jezika. Ni pisal ta bukvar strog pedagog, temveč plemenita srbska duša oficirja g. potpukovnika Voj. D. Kostića. Z začetjem lista človek to lično knjigo in se sprašuje, kako je mogoče da je znal oficir vajen le orožja tako spretno sestaviti ta bukvar. Čitanka je zelo obširna in zelo originalna. Vse slike za ponazorovanje črk so iz vojaškega življenja n. pr. šotor, epoleta, top itd. Veliko gre priznanje g. pisatelju, kajti trud je moral biti velik, predno se je sestavila tako lična in bogata vsebinska čitanka. Poleg zemljepisa, zgodovine, umnega obdelovanja zemlje, higijene, osnovnega računstva je tudi del čitanke posvečen leposlovju, — velik korak naprej je dosežen s to knjigo srbskemu delu našega troplemenskega naroda, kajti žalostni znaki analfabetizma so le žalostne priče stoletnega robovanja. Človeku se zdi, da je pisatelj z izdaniem knjige hotel vojnikom reči: »Rešili ste se telesnega suženjstva, rešite se duševnega.« Gotovo bo ta knjiga rodila stoterni sad in v metodično — didaktičnem smislu ne zaostaja prav nič za modernim duhom.

## Naša gospodarska organizacija.

— **g II. izkaz darov za Neratov temeljni kamen »Učiteljskemu domu v Mariboru«.** Slovenska Bistrica: Tinje 2—65, Slov. Bistrica deška 4—30, Gornja Poljskava 3—15, Spodnja Poljskava 4—40, Črešnjevec 4—25, Slov. Bistrica dekleška ?—25, Studenice pri Poljčanah 3—15, Venčesl ?—10, Maloke 3—10. Skupaj 9 šol 235 Din. 4 šole se niso odzvale. Zakaj?! — Mežiška dolina: Prevalje ?—40, Ojstrica pri Dravogradu 1—20, Holmec ?—10, Mežica 4—40. Skupaj 4 šole 110 Din. Okraj obseva, če se ne motimo, 13 šol. Kje je drugih 9?! Vemo, da ima mežiška dolina mnogo narodnega davka. A učiteljstvo naj bi ne pozabljalo v delu in žrtvah za druge samo sebe. — Marnberg: Brezno 1—10, Sv. Anton na Poh. 1—25, Remšnik 1—10, Muta 6—30, Marnberg 7—57.50, Ribnica na Poh. 4—35. Skupaj 6 šol 167.5 Din. 7 šol se ni spomnilo ne Nerata, ne Učiteljskega doma! Še celo Vučenica in Vuhred sta pozabila nanj. Čudno! — Prekmurje: Okr. glavarstvo, šol. oddel. 2—20, Murska Sobota 12—60, Cankova 3 do 15, Vadavci 1—5, Puconci ?—20, Bodonci 2—35, Tišina 2—20, Dolnja Bistrica 2—20, Gederovci 2—20. Skupaj 8 šol in šol. oddel. okr. glav. 215 Din. V Prekmurju je kakih 90 šol. Odzvalo se jih je komaj desetina. Kje so druge? Položnice so se bile poslate predsedniku uč. društva tov. Požegarju. — Šmarje: Loka pri Žusmu 1—10, Sv. Ema 1—5, Slivnica pri Celju 2—20. Skupaj 3 šole 35 Din. 11 šol se ni odzvalo! Komentarja ni potreba. — Ptuj: Sv. Marko pri Ptujju 8—45, Ptuj deška okol. 6—30, Sv. Marijeta na Dr. polju 2—8, Sv. Marijeta nižje Ptujja 6—15, Žitečka vas pri Ptujju 2—10, Hajdina 8—40, Sv. Lovrenc na Dr. polju 4—20, Sv. Andraž v Haložah ?—9.25, Cirkovce ?—25, Sv. Lovrenc v Slov. goricah 3—15. Skupaj 10 šol 217.25 Din. To je približno ena tretjina šol. Dve tretjini nista dali ne duha ne sluha! — **Drugi darovi:** Franc Vrečko, ravnatelj v pok., Slovenj gradec 10; Fr. Luznar — Primskovo 20, okr. šolski nadzornik Koropec 30, Gnus Anton — Dol 50, Karl Vargazon industrijalec Čakovec 100, Zinauer Mirko, učitelj v pok., Maribor, nabral deloma na dan Neratovega pogreba med vpo-kojenci in znaten del prispeval sam 100, Marija Rehar, učiteljica, Maribor IV. dekleška 10. Skupaj 320 Din. — V I. izkazu v 34. štev. »Učit. Tov.« sem bil pripomnil pri okraju Št. Lenart, da sta bila dva svetnika pozabila na pok. Nerata in U. D. Od teh dveh se je eden zgasil in

sicer Sv. Rupert 4—25. Neki tovariš pa mi poroča, da sta med pozabljivce zašli iz tega okraja tudi dve svetnici in sicer Sv. Ana in njena hčerka Marija. Upamo, da se zglasita tudi še ti dve ostalim svetnikom vred. — Prvi izkaz izkazuje 1556 Din. Današnji pa 1324.75 Din. Skupaj torej 2880.75 Din. Lep znesek, ki dela čast zavednim in požrtvovalnim darovalcem! Darovi se še sprejemajo. Kdor je založil položnico, naj sporoči po dopisnici in se mu doloži nova. — Za odbor U. D. Hren.

## Iz naše stanovske organizacije.

### Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA CELJSKI OKRAJ** zboruje v soboto dne 14. t. m. točno ob 9. uri v mestni osnovni šoli po sledečem vzporedju: 1. Zapisnik. 2. Dopisi ter društvene in stanovske zadeve. 3. Poročilo o Zvezinem zborovanju ter o pokrajinski in državni skupščini. 4. »Nekaj pedagoških razmotrivanj« podava ravnatelj meščanske šole Serajnik. 5. Nasveti in predlogi. 6. Vprašalna skrinjica se priporoča. Od 8. do 9. ure pevska vaja. (Za vse pevce obvezna). Na tem prvem zborovanju v tekoč. šolskem letu pričakuje polnoštevilne udeležbe. — Odbor.

+ **KOZJANSKO UČITELJ. DRUŠTVO** zboruje dne 19. oktobra t. l. ob 10. uri v Kozjem. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročilo delegata o pokrajinski skupščini UJU. 4. Posnetek časniških poročil o II. državni skupščini UJU. 5. Slučajnosti. Udeležba obvezna. — Radi obeda se je prijaviti pri tov. Ivanušu v Kozjem.

+ **SAVINJSKO UČIT. DRUŠTVO ZA VRANSKI OKRAJ** zboruje 19. okt. t. l. ob 14. uri v Braslovčah. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročilo predsednika o seji širšega sosveta UJU v Ljubljani in poročilo o delegacijski skupščini na Bledu. 4. »Zaščita dece in mladine«, predava tov. Koch. 5. Blagajniško poročilo. 6. Plačevanje članarine. 7. Predlogi.

+ **LJUBLJANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO.** V soboto, 21. oktobra, ob 6. uri zvečer priredi g. univ. profesor dr. F. Veber drugo predavanje o temi: Analiza človeških zmot. Tem potom vabimo vse člane, da se tega stvarnega, znanstvenega in za učiteljstvo jako važnega predavanja udeležijo polnoštevilno. — Odbor.

## Nove knjige in druge publikacije.

— **kpl Dr. Vinko Šarabon, Zgodovinske anekdote 1922.** Založila Jugoslovanska knjigar- na v Ljubljani. Cena 10 Din.

### LISTNICA UREDNIŠTVA.

— **lu Mnogo dopisov** in odgovorov je moral izostati, ker ima predstojatelj gradivo svojo njunost iz teh in onih vzrokov. Nekateri roko-pisi so došli prekasno za to številko.

— **lu »Naprejeva«** zadeva spada v vodstveno sejo. Topot je »Naprejevo« uredništvo nasledilo tov. A. Lajovicu, ki mu ne bo hvaležno, ko bo spoznalo, kako dobri in točni informatorji se zatekajo do »Napreja«. Samo za eno nadstropje nižje je naj se potrdi »Naprejev« glavni urednik in bo takoj uvidel, da podpira neodgovorne ljudi, katerih glavno delo je podiranje, hkrati pa bo tudi lahko uvidel, da si je »Naprejev« nadel popolnoma napačno nalogo, če meni samo omajevati zaupanje učiteljstva do vodstva organizacije, ali celo rušiti UJU — s svojim listom. — Če je vam prav, nam bo tudi, četudi gremo do skrajnosti!

— **lu Mur. Sob.:** Hvala za poslane časopise! Ostalega žal nismo prejeli in prosimo za prihodnjo številko, ker sicer preveč zakasni.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Štev. 3839.

### RAZPIS UČITELJSKE SLUŽBE.

Po odredbi višjega šolskega sveta od dne 4. oktobra 1922 št. 13223 se razpisuje v stalno nameščenje služba za učitelja na šestrazredni osnovni šoli v Dev. Mar. v Polju.

Prednost imajo učitelji, ki so izpraznjeni za pouk na obrtnih nadaljevalnih šolah.

Pravilno opremljene prošnje z osebno popisnico izpolnjene po vseh rubrikah natančno, naj se vložijo po predpisani službeni poti do dne

25. oktobra 1922.

pri podpisnem uradu.

Okrajni šolski svet

za okolico v Ljubljani, dne 5. oktobra 1922.